

2007

CONVIVIR AMB LA TERRA

**Globalització, món rural,
Sobirania Alimentària**

CONVIVINT AMB LA TERRA

entrepobles

entre pobres

TENS UN MINUT? (de mercat lliure)

"Pitjor que la mort és la mort evitable"

Anònim

Cada minut de mercat lliure...

••• Moren 60 persones de fam

••• Moren 11 persones per malalties vinculades a la contaminació de l'aigua

••• Moren 3 persones per malalties vinculades a la contaminació de l'aire

••• Els 225 multimilionaris més rics del món ingressen 36.000 euros cadascun

••• Els 2.600 milions de persones més pobres ingressen menys de 0,0012 dòlars cadascun

••• Es produeixen 761 casos de diarrea infantil que provoquen la mort de 4 infants

••• S'emeten 1141 m³ de diòxid de carboni

••• Es desforesta l'àrea equivalent a 60 camps de futbol

••• Les mansions més riques gasten 1,4 litres d'aigua

••• Desapareix una unitat agrària familiar a la UE

••• Es gasten 1.560.122 dòlars en armament. Només caldrien 78.006 dòlars per eradicar la fam i la pobresa.

i encara creus que la fam és inevitable?

EL MÓN ES MOR DE FAM

2000 MILIONS DE PERSONES EN EL CENTRE DE LA TEMPESTA

"La fam no és ni inevitable ni acceptable.
És una matança diària i una vergonya per a la humanitat"

Jean ZIEGLER, Relator Especial
de l'ONU pel Dret a l'Alimentació

EL MÓN TAL COM MAL VIU

Cada dia moren 70.000 persones de fam. **Una cada segon.**

Cada dia, 30.000 nenes i nens sucumbeixen al món com a conseqüència de malalties curables. **Un cada set segons.**

El 70% de les morts són provocades per diarrees, infeccions respiratòries, paludisme, xarampió i desnutrició per la manca d'aigua i aliments.

Segons estimacions de la pròpia FAO:

✘ la malnutrició afecta al voltant de 852 milions de persones en tot el món, 815 milions en els països empobrits, 28 milions en els països en transició i 9 milions al món industrialitzat

✘ el 20% de la població total dels països empobrits està desnodrit.

✘ la malnutrició és una de les principals causes de mortalitat infantil i explica al voltant de la meitat dels 10,4 milions de morts infantils que esdevenen cada any.

Aquesta situació **no és natural ni fortuïta.**

És el resultat d'haver convertit el dret a l'alimentació en una mercaderia més.

És una qüestió de distribució, no pas d'escassetat. Un problema d'accés als recursos, no pas de manca de recursos.

✘ Des de principis dels 70, la producció mundial d'aliments s'ha triplicat i el preu dels principals cereals ha disminuït al voltant del 76%.

✘ Al món hi ha aliments més que suficients per a tots els seus habitants.

EQUITAT

Si es distribuïssin equitativament els aliments per tot el món, bastarien perquè tots els seus habitants consumissin **una mitjana de 2.760 calories diàries.**

LA FAM NO ÉS NATURAL ÉS POLITICA

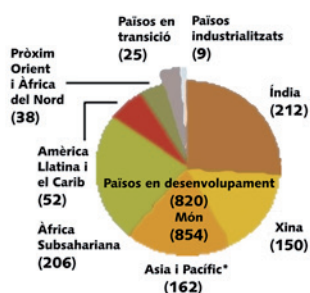
El primer dels "Objectius del Mil·leni de les Nacions Unides" és **reduir a la meitat el nombre de persones que pateixen fam al món en el 2015**

Aquest objectiu és cada cop més lluny d'assolir-se.

Perquè la qüestió de la fam rau avui, fonamentalment, en la manca de voluntat política per eradicar-la i superar les desigualtats extremes.

L'única solució eficaç i sostenible per eliminar la fam i reduir la pobresa és a través de la promoció del món rural al Nord i al Sud, per recolzar i millorar l'alimentació i les condicions de vida al camp, així com dels sectors urbans més empobrits i vulnerables, a través de circuits propers de producció i consum.

Persones subnodrides 2000-2003 (en milions)

*Excepte la Xina i la Índia

Font: FAO

CONVIURE AMB LA TERRA

entrepobles

EL CAMP NO AGUANTA MÉS

LA CRISI RURAL: EL FRACÀS DE LA REVOLUCIÓ VERDA I EL MODEL AGROINDUSTRIAL

"El menjar de baix arriba als que amunt se la mengen.
Aquells que l'han conreat encara no han dinat"

Bertolt BRECHT,

Cançó dels Llauredors de l'Arròs

PARADOXES DE LA GLOBALITZACIÓ

ON ES PRODUÏXEN ELS ALIMENTS ÉS ON MÉS GANA ES PASSA

La desnutrició s'acumula principalment als camps que alimenten el món.
Els **pobres rurals són 975 milions**, el 75% de la pobresa mundial.
El 25% restant s'aplega a les **barraques, favelas i shanty-towns de les grans conurbacions**, filles de l'èxode camp-ciutat.

Produeix aliments per a **300 milions en un país de 36 milions** d'habitants.

Amb la crisi del corralito del 2003, la incidència de la fam va arribar a afectar el **40,7%** de la població i en el primer semestre de **2003 van morir 100 infants** per desnutrició.

EL CAS D'

ARGENTINA

LA GLOBALITZACIÓ DE LA CRISI DEL MÓN RURAL

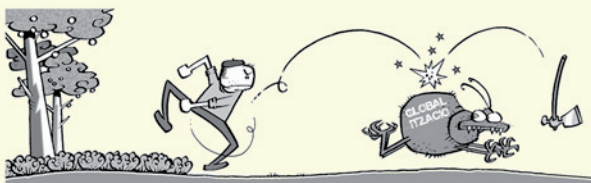
ÈXODES 100 milions de pagesos i pageses, obligats a migrar. L'èxode camp-ciutat ha fet augmentar en 61 milions els habitants de zones urbanes sense cap accés a aigua potable. Avui el 50% de la humanitat ja viu en medis urbans i es preveu que el 2050 serà el 75%. **El camp es buida.**

El control del mercat per part de les **multinationals de l'agroalimentació**, l'**especulació del sòl**, etc., **foragita** la pagesia cap a les zones més ermes o cap als barris marginats. Així es dona pas a les **grans plantacions**, infraestructures i **urbanitzacions**, mentre milers de famílies perden els seus sistemes de subsistència.

La crisi agreuja la situació d'**exclusió** i la **sobreexplotació de les dones**. Les noves generacions són les primeres a fugir davant la manca de perspectives i la **degradació econòmica, ambiental i cultural** del món rural.

L'objectiu de l'agronegoci és fer calers, no combatre la fam.

DESAMANTELLANT EL CAMP: AL NORD TAMBÉ

Des de l'**ingrés de l'Estat espanyol a la UE**, s'ha **transmutat dràsticament** l'estructura productiva del camp, basada en la petita producció, cap a la **concentració de les explotacions**, a través de les quotes de producció, les taxes i la congelació de preus.

El 2003 Pedro Solbes, ministre d'Economia va etzibar que a l'Estat espanyol **sobraven 700.000 pagesos**, i a **Catalunya més de la meitat**. Al nostre país, la pagesia ha passat de representar el **6% de la societat a només el 2%**. Mentrestant **som un país cada cop més dependent per a la nostra alimentació**.

CONVIURE AMB LA TERRA

entrepobles

MANES DE DONES, LLAYORS DE CANVI

"Nosaltres, dones que venim d'arreu, de 86 països, de múltiples pobles autòctons, d'Àfrica, d'Amèrica, d'Europa, d'Àsia, d'Oceània, ens hem reunit a Selingué (Mali) per participar de la construcció d'un nou dret: el dret a la sobirania alimentària.

Les dones, creadores històriques de coneixement en agricultura i alimentació, que continuem produint fins al 80% dels aliments als països pobres i que actualment som les principals veïladores de la biodiversitat i de les llavors de cultiu, som les més afectades per les polítiques neoliberals. (...) Estem mobilitzades. Lluitem per l'accés a la terra, al territori, a l'aigua i les llavors.

Lluitem per la nostra autonomia i pel dret a decidir per nosaltres mateixes, i a participar plenament (...) Sota l'amantat mirada de Nyeleni, dona africana que ha desafiat les regles discriminatòries, que ha destacat per la seva creativitat i els seus rendiments en matèria agrícola, trobem l'energia per dur endavant el dret a la sobirania alimentària, portador de l'esperança de construir un altre món, obtenint l'energia de la nostra solidaritat. I drem aquest missatge a totes les dones del món"

MANES INVISIBLES

La **pobresa i la fam** comencen quan es nega l'accés als recursos productius i, sobre tot, a la terra. Aquesta dinàmica la **pateixen** ben especialment **les dones en condicions de sobreexplotació i permanents sobrecàrregues socials i familiars**. La discriminació per gènere, raça i classe i l'exclusió i l'oblit segueixen marcant la pauta de la desigualtat. Pots ser pobre. Però pots ser **dona**. I a més **indígena**. I a més **camperola**.

Dones per la Sobirania Alimentària, febrer de 2007, Mali

Qui més produeix aliments també és qui més pateix les conseqüències de la fam i la pobresa: **les dones, que representen ja el 70% de la població que viu sota escenaris de pobresa**. Per les mans de les dones del món passen **el 80% dels aliments** que es produeixen en la **cadena alimentària**, que aplega la **producció, transformació i preparació dels aliments**.

COSES DE DONES?

- ✘ Només a la regió andina, **el 80% de la producció**, processament i venda d'aliments està coberta per dones i **el 70% de les petites empreses d'alimentació** també. Al sud-est asiàtic, **el 90% de la mà d'obra que cull l'arròs són dones**.
- ✘ Si es comptabilitzés el valor del treball de les dones no remunerat el **producte brut mundial augmentaria un 3%**.
- ✘ **Les dones tenen menys d'un 1% d'una riquesa mundial**
- ✘ Les dones són la meitat de la humanitat, **aporten dos terços del treball** al món i tot just **ingressen el 10% dels salaris mundials**

L'HORA VIOLETA

Les **dones pageses** han estat la **salvaguarda** de la **biodiversitat** i la seguretat alimentària. Els darrers 10 anys han protagonitzat processos d'articulació col·lectiva **en defensa del món rural**, han esdevingut **dipositàries** dels coneixements col·lectius i la transmissió i supervivència de **cultures agràries** i han defensat una **reforma agrària** que les garanteixi l'accés a **una propietat efectiva**.

CONVIURE AMB LA TERRA

entrepobles

EL DRET A L'ALIMENTACIÓ

ENCARA PAPER MULLAT

“Ja no ens alimenten molles, volem el pa sencer”

Ovidi MONTLLOR

L'ALIMENTACIÓ ÉS UN DRET

El dret a l'alimentació està reconegut a l'article 25 de la Declaració Universal dels Drets Humans i al Pacte Internacional pels Drets Econòmics, Socials i Culturals. La Cimera Mundial de l'Alimentació de 1996 va aprovar la Declaració de Roma, en la que la comunitat internacional es va comprometre a reduir a la meitat el nombre de persones desnodrides abans del 2015. Aquest compromís va ser incorporat com un dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni.

El 2002, la FAO va convocar la trobada “Cimera de l'Alimentació, cinc anys després”. Els resultats van ser eloqüents: cap progrés, retards històrics en els compromisos i impossibilitat d'acomplir els objectius pel 2015.

No existeix, doncs, encara cap dispositiu que obligui els estats i les empreses a respectar i a promoure el dret a l'alimentació.

EL LLIBRE MERCAT NOMÉS ALIMENTA ALS DINERS

Mentre Nations Unides realitzava les periòdiques declaracions per eradicar la fam, els organismes financers internacionals no han fet res més que dissenyar polítiques al servei de l'agronegoci mundial. Les grans multinacionals s'han fet amb una gran part del subministrament de llavors, d'aliments i de terres cultivables d'arreu del món. Però, ni han reduït la fam, ni són més eficients, ni més econòmiques.

Deixar l'alimentació en mans del mercat és garantir absolutament que els aliments recorreran una ruta comercial fins on puguin ser comprats. No pas on són necessaris.

Que Kenya seguirà produint verdures d'alta qualitat per al mercat anglès.

Que Argentina –mentre s'arruïna- seguirà sent la reserva càrnica del Nord.

DAVID CONTRA GOLIAT LA VIA CAMPESINA vs L'OMC

Fruit de tot plegat, va néixer la Via Campesina, un moviment social que aplega més de 200 milions de camperols i camperoles d'arreu del món. Al Nord i al Sud, la Via Campesina ha sabut obrir el debat sobre l'agricultura i l'alimentació al segle XXI i la situació dramàtica que viu la pagesia de tot el món. Reivindicacions com “L'alimentació no és una mercaderia” o “Fora l'OMC de l'agricultura” han esdevingut crims universals. La Via Campesina ha generat tot un model alternatiu basat en el dret dels pobles a la Sobirania Alimentària.

CONVIURE AMB LA TERRA

entrepobles

SEGURETAT ALIMENTÀRIA I SOBIRANIA ALIMENTÀRIA

"Nou Ordre Mundial? Ni nou..., ni ordre...
És el vell desordre de sempre"

· Jose Maria VALVERDE

MOLT POC A SEGURETAT...

La Cimera Mundial de l'Alimentació de 1996 a Roma va definir la seguretat alimentària com "la certesa de poder comptar amb l'alimentació suficient cada dia", obviant l'origen del problema -la distribució i la desigualtat-, perquè no estem davant una problema d'escassetat, sinó d'accés als recursos.

Que els grans hipermercats estiguin plens d'aliments no garanteix enlloc l'eradicació de la fam.

sobirania alimentària: única garantia

Paral·lelament a aquesta Cimera, en el Fòrum de la Societat Civil, Via Campesina presentava públicament la seva alternativa als problemes de la fam, l'agricultura i l'alimentació: la SOBIRANIA ALIMENTÀRIA.

"La sobirania alimentària és la via per eradicar la fam i la malnutrició i garantir la seguretat alimentària duradora i sostenible per a tots els pobles. Entenem per sobirania alimentària el dret dels pobles a **definir les seves pròpies polítiques i estratègies sostenibles de producció, distribució i consum d'aliments** que garanteixen el dret a l'alimentació per a tota la població, **amb base a la petita i mitjana producció**, respectant les seves **pròpies cultures i la diversitat** de les formes **camperoles, pesqueres i indígenes** de producció agropecuària, de comercialització i de gestió dels **espais rurals**, en els quals **la dona desenvolupa un paper fonamental**"

La sobirania alimentària requereix:

- ✘ **Prioritzar** a la producció d'aliments per a **mercats locals**, basada en **explotacions camperoles** i familiars **diversificades** i en sistemes de **producció sostenibles i agroecològics**.
- ✘✘ **Preus justos** per als i les camperoles **protegent-la** d'importacions a **baix preu i del "dumping"**.
- ✘ **Control de la comunitat sobre els recursos**: la terra, l'aigua, els boscos, la biodiversitat, les llavors i la pesca.
- ✘✘ Reconeixement i promoció del **paper de la dona en la producció alimentària** assegurant-li l'accés equitatiu i el control dels recursos productius, redistribuint equitativament les tasques.
- ✘ **Protecció del lliure intercanvi i ús de les llavors**, base de l'alimentació i de la mateixa vida, **sense patents sobre la vida** i amb una aplicació rigorosa del **principi de precaució** sobre les **llavors genèticament modificades**.
- ✘✘ **Inversió pública per a fomentar l'activitat productiva** de famílies i comunitats dirigida a **augmentar el poder i el control local** sobre la producció alimentària.

CONVIURE AMB LA TERRA

entrepobles

LA POLÍTICA AGRÀRIA COMUNITÀRIA DE LA UE

"Les vaques del Nord guanyen el doble que els camperols del Sud. Els subsidis que rep cada any cada vaca, a la UE i els EUA, dupliquen la quantitat del que guanya treballant un granger del Sud"

ELIMINANT LA PAGESIA D'EUROPA

Eduardo GALEANO | 'Paradojas'

La PAC (Política Agrària Comunitària) és a l'**epicentre de les crítiques** de la pagesia europea i internacional. Perquè la PAC treballa amb criteris de rendibilitat immediata, de competitivitat internacional i de **suport als interessos** de les **grans empreses de l'agroalimentació** sense considerar les **repercussions socials** —empobriment del medi rural, èxode urbà, concentració de la propietat, - i **ambientals** —aniquilació de la **biodiversitat**, increment de l'**erosió**, ocupació del sol per a **usos especulatiu**- que provoca.

A Europa el medi rural representa el **80% del territori**, però la població activa en el sector agrícola segueix **minvant i envellint**.

Cada minut desapareix a la UE una explotació familiar agrícola.

Fruit d'aquesta política resulta que les **explotacions més subvencionades** per la PAC són les de la **duquesa d'Alba** i la **reina d'Anglaterra**.

INUNDANT EL SUD A PREUS REBENTATS

El **dumping**, és a dir, les exportacions europees a **preu rebentat** i a **preu subvencionat** per **sota dels costos** de producció han condemnat a la pobresa, arreu del món, a centenars de milers de petites produccions agrícoles.

La paradoxa és que dels països que pateixen fam i misèria -per art i gràcia del mercat- en surten aliments que se'n van cap als països rics de la sobreabundància alimentària.

I després tornen als països productors en forma d'**exportacions**: fruit dels Tractats de Lliure Comerç, Mèxic i Centramèrica **acaben important** des dels EUA el blat de moro que abans produïen ells.

SUBVENCIONS PER A QUI? I PER A QUÈ?

Si en comptes de orientar-les a les **grans explotacions empresarials** i a potenciar les seves **exportacions** els **ajuts públics s'orientessin a:**

- ø promoure el medi rural
- ø afavorir la petita pagesia
- ø promoure l'equitat de gènere al món rural
- ø equilibrar el territori
- ø protegir el medi ambient
- ø assegurar la sobirania alimentària

milloraria la nostra qualitat de vida i la dels camperols i camperoles d'arreu del món.

CONVIURE AMB LA TERRA

entrepobles

MULTINACIONALS FINS A LA SOPA

"Defeneixo la mundialització com la llibertat del meu grup d'invertir on vulgui, durant el temps que vulgui, per produir el que desitgi, proveint i venent on vulgui, amb les menors limitacions en matèria de dret laboral i convencions socials"

LA DESTRUCCIÓ IMPARABLE DELS MERCATS LOCALS

Percy BARNEVIK
President de la multinacional ABB

Els únics beneficiaris de l'agricultura d'exportació són les **grans empreses intermediàries i de distribució**, que **compen barat esprement en origen** i venen en destí el més car que poden.

Desmantellant la capacitat autòctona de producció d'aliments, **destruint els mercats locals**.

• **El cas del cafè:** s'ha reduït un 18% del preu de compra al Sud, i ha augmentat un 245% en destí. Un abisme enorme generat per una **economia de rapinya**.

• La primavera de 2005, la **Unió de Pagesos** va omplir el centre de Barcelona amb **tràilers de fruita dolça**. La venien a **40 cèntims**, 10 cèntims més que el preu al qual els hi pagaven els intermediaris a ells. La seva fruita, al mercat de la Boqueria, **estava a 2,40 euros el quilo**. Els **2,10 euros de diferència** on van a parar?

D'un poder absolut

Són més de 40.000 multinacionals amb 170.000 filials que fan i desfan al seu gust, que acaparen el 30% del PIB mundial i el 40% de les exportacions, tot i que només ocupen el 0,75% de la població activa mundial. Avui, les transnacionals controlen el 70% del comerç mundial i el 75% de les inversions.

MONOPOLITZANT L'ALIMENTACIÓ

Estats-empreses | Empreses-estats | Mercat global

El mercat mundial de l'alimentació està liderat per **Nestlé SA** (Suïssa). Aquesta multinacional, amb més de 120 marques, va tenir el 2005 uns beneficis de 3.290 milions de dòlars. La nord-americana **Cargill Inc.** és la segona del rànquing amb 85.000 treballadors a 72 països. En el circuit hi ha altres grans noms com **Unilever**, **Diageo PLC**, **Procter & Gamble**, **Monsanto**, **Sandoz-Novartis**, **Du Pont**, **Philip Morris**, **Enimont**, **Agroevco**, **ICI**.

LES EMPRESES TRANSNACIONALS AL TEU REBOST

DEL LAVABO FINS A LA SOPA

El **detergent Skip** és propietat de la multinacional **Unilever**. Però **Unilever** també és la propietària de la **crema Nocilla**, el tomàquet fregit **Starlux**, els **gelats Frigo** i **Solero**, els congelats **Frudesa** i **Agrigel**, els plats precuinats **Salto**, les sopes **Knörr**, la farina i llevat **Maizena**, la margarina **Artua**, les galetes **Flora**, la mantega **Tulipan**, el té **Lipton**, les maioneses **Calvé** i **Helmann's**, les melmelades **Ligeresa**, el suavitzant **Mimosin**, les pastes de dents **Signal** i **Close-up**, el xampú **Timotei**, la laca **Sunsilk**, les colònies **Otelo** i **Atkinson**, els desodorants **Rexona** i **Axe**, el paper higiènic **Suave**, els neteja terres i neteja vidres **Cif** i **Vim**, les baietes **Ballerina**, els detergents **Lucil** i **Surf**, la **vaselina Vaseline**, el neteja bany **Domestos**, el sabó per a les mans **Dove**, els cosmètics **Pond's**, els perfums **Calvin Klein** i una llarga llista que continua. **Unilever** ven cada dia **150 milions de productes** al món.

Quanta Unilever consumeixes?

CONVIURE AMB LA TERRA

entrepobles

MITES I REALITATS DE LES GRANS CADENES ALIMENTÀRIES

LA CADENA QUE ENCADENA

“Mig món es mor de gana i l'altre mig per aprimar-se”

Pintada anònima al barri del Guinardó (Barcelona)

Les **grans superfícies** impliquen un **model de consum, socialment i ambiental insostenible**, que, sota l'aparent diversitat en els prestatges, ofereix sempre una **base repetitiva dels ingredients més rendibles**.

••••• Aquests espais són **constantment estudiats al detall** per especialistes del **marketing** per augmentar les vendes al màxim, **impulsant un consum moltes vegades innecessari**. Es calcula que **el consumidor adquireix de mitjana un 20% més** que no tenia previst.

••••• Les **grans superfícies destrueixen l'activitat econòmica local**, creen llocs de treball precaris i **deslocalitzen la producció**, fan dependents i **exploten els petits i petites productores**, a la vegada, que **augmenten els beneficis** de moltes grans multinacionals.

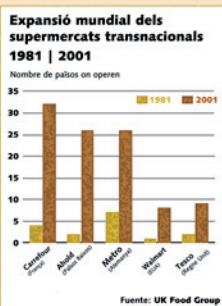

ESTAT ESPANYOL, MACROCENTRE COMERCIAL.

A l'Estat espanyol el 81% de la població compra els seus aliments en les grans cadenes de distribució alimentària. Cinc empreses i dues centrals de compres controlen el 75% de tota la distribució alimentària.

A Europa, la quota de mercat de les 10 majors empreses multinacionals de distribució és ara del 45%, i es pronostica que per als pròxims 10/15 anys assolirà un grau de concentració del 70-75% en el mercat europeu.

PLATS A TAVLA? MODES I ESTRALLS

“A Europa es consumeixen cada any **170.000 tones** d'aromes industrials. El seu número supera els 3.800, la majoria dels quals no tenen **cap component nutritiu** i comporten riscos per a la salut.

Per als suposats productes frescos es dóna prioritat als **critèris de llarga conservació**, a la **maduració controlada artificialment**, a la possibilitat d'aconseguir grans produccions al mínim cost i a l'**aspecte exterior del producte**. Tot això es fa a costa de minvar les **característiques nutritives dels aliments.**”

Manifest **“GRANS CADENES DE DISTRIBUCIÓ. NO, GRÀCIES”**

CONVIURE AMB LA TERRA

entrepobles

POBRESA SENSE TERRA

"Aquell que cregui que el creixement exponencial pot continuar sense interrupció en un món finit és un boig. O un economista"

UN MAL REPARTIMENT

Kenneth BOULDING a "The Growth Illusion"

La pèrdua de terres de conreu dels petits propietaris a favor de grans terratinents i d'empreses multinacionals és la causa principal de la fam i de la pobresa. Les millors terres cada vegada estan més concentrades en grups de gran poder econòmic.

Més del 30% de la població rural pobre de l'Amèrica Llatina i el Carib no té terres. Brasil pateix una **concentració extrema de la terra** en mans dels grans propietaris: l'1% de les explotacions agrícoles ocupa el 45% de la superfície total.

L'accés a la terra per a la **població rural pobre**, representa un dels factors clau per aconseguir tant la **seguretat alimentària** com el desenvolupament **rural sostenible**. La **reforma agrària** i la **redistribució equitativa** dels recursos esdevenen una **exigència fonamental**. Allà on s'han dut a terme, aquestes reformes n'han demostrat l'eficàcia.

LA TERRA PER A QUI L'ESPECULA

Del 1999 al 2005 el 40% de les explotacions agrícoles espanyoles va desaparèixer. També s'ha reduït la superfície agrícola, a la vegada que la propietat de les explotacions és concentra cada cop en menys mans.

El ciment ho envaeix tot: a l'Estat espanyol del 1990 al 2000, el sòl urbanitzat va augmentar en **170.384 hectàrees**, és a dir, un **24,45%** de tot el construït al llarg de la història. Al mateix temps, **es van perdre 239.248 hectàrees** de zones forestals.

L'especulació fa estralls davant la inexistència de polítiques públiques que permetin protegir els sòls agrícoles enfront dels projectes urbanitzadors de les immobiliàries, de les grans infraestructures viàries, i de les indústries del lleure i el turisme (cadena hotelera, golf, esquí, parcs temàtics, etc.)

DONES AGRICULTORES: DOBLE EXCLUSIÓ

- Un terç del total mundial de les economies camperoles sobreviu únicament gràcies al treball realitzat per les dones. En canvi són propietàries de menys del 2% de les terres.
- En moltes societats, les tradicions i les lleis impedeixen que les dones siguin propietàries.
- Ni tan sols l'accés legal a la propietat de la terra garanteix que les dones en tinguin autoritat i dret efectiu, ja que també depèn de les relacions de poder en el si de la família i la comunitat.

CONVIURE AMB LA TERRA

entrepobles

EL MEDI AMBIENT AL NOSTRE PLAT

"Países en desarrollo es el nombre con que los expertos designan a los países arrollados por el desarrollo ajeno"

Eduardo GALEANO

MÉS MODES: ELS TRANSGÈNICS I LES PATENTS DE VIDA

Les transnacionals ens volen imposar les **llavors transgèniques**.

Rera la seva proposta de cultius "més productius i resistents" s'amaga una batalla campal pel control de la producció d'aliments a **nivell mundial**.

Avui, el 70% de la soja i panís consumit és d'**origen transgènic** controlat per les grans empreses.

I dues terceres parts dels aliments que consumim contenen productes transgènics i els seus derivats.

Per damunt del **principi de prudència** sobre les possibles conseqüències en la salut humana, s'imposa el **negoci de les llavors** i les **patents sobre formes de vida**.

Així es consolida el **procés d'industrialització** de l'agricultura i es crea **més dependència**, obligant la gent de pagès a pagar un **trilió de dòlars anual** en concepte de **royalties** per les llavors.

LA PÈRDUA DE BIODIVERSITAT

La **FAO** calcula que en el darrer segle s'han perdut prop de $\frac{3}{4}$ parts de les espècies cultivables. Al llarg de la història han existit al voltant de **10.000 espècies**, però avui poc més d'un **centenar** constitueixen la base de la nostra alimentació.

El 75% de les varietats ja s'han perdut en el darrer segle.

Durant mil·lenis, han estat petits llauradors i, sobretot, les **dones**, qui més han contribuït al desenvolupament de la **diversitat biològica mundial**, i els seus bancs de llavors són un dels principals **conservadors** de les espècies i varietats autòctones.

MODEL AGROEXPORTADOR: MENJANT PETROLI

•• Cada paquet de menjar que comprem ha fet un viatge. Però alguns productes consumeixen **més combustible** i creen més **diòxid de carboni (CO2)** que altres. Els grans viatges dels aliments comporten impactes en el medi ambient.

- Segons un estudi realitzat a Anglaterra, un menú a base d'ingredients importats, haurà viatjat 3.900 quilòmetres i consumit 52,7 megajulis d'energia; el mateix menú amb ingredients locals haurà viatjat 630 quilòmetres i consumit 1,07 megajulis d'energia. Les diferències resulten substancials.

Així, doncs, per lluitar contra el canvi climàtic menjar proper és tan important com menjar ecològic

CONVIURE AMB LA TERRA

entrebobles

L'ALTERNATIVA JA S'ESTÀ CONSTRUINT

LA SOBIRANIA ALIMENTÀRIA

[1]

"La sobirania alimentària ho és tot: és la lluita per la terra, és la lluita per l'aigua, és la lluita per la llavor, és la lluita per la vida"

Via Campesina

La **sobirania alimentària** és un concepte que té ple sentit tant per a la **gent del camp** com per la **de la ciutat**, per als **productors i consumidors**, en els països del **Nord** i en els del **Sud**. En diferents graus, a tot arreu, **enfrentem crisis rurals** i falta d'**aliments assequibles, nutritius i produïts localment**. Cal que lluitem de manera conjunta i solidària al Nord i al Sud contra l'**imperi de l'ànim de lucre** sobre l'alimentació. **Cal que recuperem els nostres aliments i les nostres terres.**

A tot arreu, amb l'impuls de les **organitzacions camperoles** de **Via Campesina**, d'**experiències alternatives** de producció, de **grups ecologistes**, d'**organitzacions solidàries**, de **comerç just**, de **cooperatives de consum**, etc. es posen en marxa alternatives a les que qualsevol de nosaltres s'hi pot sumar per **fer possible un model sostenible i just d'agricultura i alimentació.**

Aquest model ha de contemplar, entre altres els següents objectius:

(1) L'alimentació és un dret humà fonamental

La sobirania alimentària comporta garantir l'accés a una alimentació sana i suficient per a totes les persones, principalment per als sectors més vulnerables, com obligació ineludible dels estats nacionals i organismes internacionals.

(2) Una reforma agrària integral

La sobirania alimentària demanda polítiques de reforma agrària integral adaptades a les condicions de cada país i regió, que permetin a les comunitats camperoles i indígenes –amb igualtat d'oportunitats per a les dones– un accés equitatiu als recursos, principalment terra, així com finançament, capacitat i enfortiment de les capacitats de gestió i interlocució.

(3) Accedir als recursos naturals

Aigua i terra han de ser béns comuns. Cal revalorar aquests béns i les experiències de propietat, gestió o ús comunal encara existents en moltes zones rurals. Cal generar aliances entre les comunitats i els moviments ecologistes per lluitar contra el procés especulatiu i la privatització dels recursos naturals. Afavorir el desenvolupament dels **bancs de llavors** per garantir el manteniment, conservació i reproducció de la biodiversitat existent.

(4) Una altra política rural

Arreu del món cal exigir de les administracions públiques polítiques actives de promoció del món rural i la sobirania alimentària. A Europa una **altra Política Agrària Comuna**, construïda des d'un model d'explotació agrària familiar i sostenible social i ecològicament. Que sigui solidària i no destructora dels drets dels i les camperoles del Sud.

CONVIURE AMB LA TERRA

CONVIU AMB LA TERRA!

www.pangea.org/epueblos

entrepobles

Plaça Ramon Berenguer el Gran, 1 3er

08003 Barcelona | 93 268 33 66

epueblos@arrakis.es

